HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

וגזרו רבנן קטנה משום גדולה ומי גזרינן קטנה משום גדולה והתנן (א)[א]אם היו קטנות שאינן ראויות לילד מחזירין אותן מיד אמר רב גידל אמר רב הוראת שעה היתה מכלל דהואי אלא כהוראת שעה היתה וחילוף לא שכיח לישנא אחרינא אמרי לה אמר שמואל כולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה [אבל] קטנה בת ישראל אינה צריכה להמתין ג' חדשים במאי אי במיאון האמרה שמואל חדא זימנא אי בגט הא קאמר שמואל דבעיא דאמר שמואל מיאנה בו אינה צריכה להמתין שלשה חדשים נתן לה גט צריכה להמתין שלשה חדשים אלא בזנות וזנות בקטנה לא שכיח גיורת ומשוחררת דשכיח בהו זנות ליגזור הוא דאמר כרבי יוסי דתניא (ב)[ב]הגיורת והשבויה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו צריכות להמתין ג' חדשים דברי רבי יהודה רבי יוסי מתיר לארס ולינשא מיד אמר רבה מ"ט דרבי יוסי קסבר אשה מזנה משמשת במוך כדי שלא תתעבר א"ל אביי בשלמא גיורת כיון דדעתה לאיגורי מנטרה נפשה כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה ובין זרע שנזרע שלא בקדושה שבויה ושפחה נמי דשמעי ממרייהו ומנטרי נפשייהו אלא יוצאת בשן ועין היכי משכחת לה וכי תימא כל דממילא מודה ר' יוסי (ג)והתנן אנוסה ומפותה צריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' יהודה רבי יוסי [ג]מתיר לארס ולינשא מיד אלא אמר (ד)אביי אשה מזנה מתהפכת שלא תתעבר ואידך חיישינן שמא לא נתהפכה יפה יפה: ואם היו כהנות כו': כהנות אין ישראלית לא אימא אם היו נשי כהנים נשי כהנים אין נשי ישראלים לא °והאמר (ה)רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת °ואנהרינהו לעיינין ממתניתין [ד]אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אמר רבא הכי קאמר [ה]אם היו כהנות נשואות לישראל נפסלו מן התרומה דבי נשייהו:

הדרן עלך ארבעה אחין

וגזרו רבנן קטנה וכו'. וגבי גיורת קטנה לא גזור משום דלא שכיחא: **מכלל דהואי.** בתמיה. וכי מעשה כזה אירע בימי חכמים והא שניס שקידשו קתני ולא תני מעשה: **אלא כהוראת שעה היתה.** (א) ולא היתה דלא גזרינן בה מ"ט חילוף לא שכיח: **חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה.** מדקתני בהאי חוץ גדולה מכלל דצריכות להמתין דקאמר בגדולות קיימי: **גיורת ומשוחררת גדולה דשכיחא בהו זנות לגזור.** שימתינו כדי להבחין בין זרע שנזרע שלא בקדושה לזרע שנזרע בקדושה: **הוא דאמר כרבי יוסי.** דלא גזר כדמפרש טעמא דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר. ומיהו בישראלית גזר שמואל זנות אטו נשואין שמתעברת ולא סבר כר' יוסי דלא גזר בהו כדאמר לקמן באנוסה ומפותה אבל בגיורת לא גזור זנות שבנכרית משום נשואין דבנכרית דאפילו גיורת נשואה כיון דדעתה לאיגיורי מתהפכת נמי כדי להבחין בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה כדלקמן: **מנטרא נפשה.** וממטיא מוך בהדה ומזומן לה: **אלא יוצאה בשן ועין.** דלא הות ידעת מעיקרא דעתידה להשתחרר לא מיטרחא ומזדהרא לאתויי מוך בהדה: **אנוסה ומפותה.** ישראלית והרי אונס ממילא הוא ואין לה מוך: **מתהפכת.** ואף יוצאה בשן ועין נמי ליכא השתא למפרך דכיון דהיפוך קל הוא לה ואין בו טורח מתהפכת היא דכל אשה מזנה אינה רוצה להתעבר: **כהנות.** בנות כהנים: **ישראלית לא.** בתמיה. הואיל ואשת כהן היא אפילו בת ישראל נמי אסורה לבעלה כהן: **נשי כהנים.** אם בעליהן כהנים נפסלו להן דאשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה: **נשי ישראלים לא.** בתמיה. וכי אם בעליהם של אלו ישראלים מי לא מיפסלו נמי לכהונה שאם ימותו אלו לא ינשאו לכהנים: **והאמר רב עמרם כו' ואנהרינהו לעיינין ממתניתין.** כלומר הביא לנו ראיה ממשנתנו. ואותה משנה לקמן בהבא על יבמתו (דף נו.): **אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה.** מוהיא לא נתפשה (במדבר ה) הא נתפשה מותרת אפ"ה פסולה לכהונה אם ימות בעלה: **אם היו כהנות.** בנות כהנים ואפילו נשואות לישראל דלא מהני האי זנות לאסרן לבעליהן: **נפסלו מתרומה דבי נשייהו.** שאם ימות בעלה וזרע אין לה אינה שבה אל בית אביה כנעוריה דפסיל לה האי זנות כדתניא לקמן באלמנה לכהן גדול (דף סח.) כהנת לויה וישראלית שבא עליה גר עמוני כו' ויליף טעמא מובת כהן כי תהיה לאיש זר(ו) כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ואע"ג דמותבינן ואימא נבעלה לפסול חייבי כריתות ומשנינן כי תהיה כתיב הנך דאית בהו הוייה אלמא זנות דחייבי כריתות לא פסיל מאכילת תרומה הא הדר מייתינא התם קרא אחרינא כי תהיה אלמנה וגרושה(ז) למעוטי כותי ועבד שאין לו אלמנות וגירושין בה ומההוא קרא נמי נפקא לן חייבי כריתות דהא אין לו אלמנות וגירושין בה ומעיקרא פרכינן הכי ואימא חייבי כריתות ולא חייבי לאוין:

הדרן עלך ארבעה אחין

חוץ מגיורת ושפחה משוחררת גדולה. והא דתניא בהחולץ (לקמן דף מב.) לפיכך גר וגיורת צריכין להמתין שלשה חדשים כר' יהודה אתיא דחייש שמא לא נתהפכה יפה יפה א"נ אפילו כרבי יוסי וה"ק לפיכך גר וגיורת צריכין להמתין אם ידוע שנבעלה ולא נתהפכה ועוד אר"י דיש לחלק דלא מינטרא נפשה כלל כשמתגיירת עם בעלה כיון שכל הזרע מאותו איש ואין חוששת להבחין בין זרע שנזרע מבעלה זה בקדושה לשלא נזרע בקדושה: **גיורת** ומשוחררת דשכיחא (ב) לגזור. פירוש לגזור שיהיו צריכות להמתין ולא לגזור אטו בת ישראל קאמר דמהא לא הוה משני מידי: **אשה** מזנה מתהפכת. וכן גיורת ומשוחררת כיון דדעתה לאיגיורי אבל יוצאה בשן ועין מודה בה רבי יוסי: **כהנות** אין ישראלית לא. ובכתובות (דף נא.) גבי הא דתנן ובכהנת אהדרינתיך למדינתיך לא דייק הכי אלא דוקא הכא משום דכי משני אימא נשי כהנים אכתי אית ליה פירכא אחריתי נשי כהנים אין נשי ישראלים לא: **אע"פ** שמותרת לבעלה פסולה לכהונה. פי' בקונט' טעמא דשמעתין משום ובת כהן כי תהיה לאיש זר ולר"י נראה דמבת איש כהן לא שמעינן אשת איש וכל חייבי כריתות הנאסרות ע"י קדושין משום דלא הוי זר אצלה מעיקרא והכי משמע בהבא על יבמתו (לקמן דף נו:) דקאמר רבא אשת כהן שנאנסה ובא עליה לוקה משום זונה ומשום טומאה ואי מבת כהן כי תהיה לאיש זר שמעינן נמי אשת איש א"כ יהא לוקה נמי מהאי קרא דלכהונה נמי אסורות מק"ו דלקמן בפרק אלמנה (דף סח: ושם) דלא חשיב לה התם אזהרה מן הדין אלא גילוי מלתא בעלמא הוא וה"נ משמע כן קצת מדקאמר אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה ואי פסולה מקרא דבת כהן פשיטא דאין לחלק בין אונס לרצון ואי היא גופה אתא לאשמועינן דשייך קרא דבת כהן בחייבי כריתות דע"י קדושין כיון דשייך בהו ממזרות אע"ג דלא הוי זר אצלה מעיקרא אם כן לישמעינן הכי בהדיא וממילא ידענו דלא שייך בהאי קרא לפלוגי בין אונס לרצון באשת איש טפי מבשאר פסולי כהונה אלא (ג) לר"י נראה דפסולה מן הכהונה מטעם טומאה וזונה כדאמר בהבא על יבמתו (לקמן דף נו: ושם) וללישנא דאמר התם דכל באונס לא מיקריא זונה פסולה לכהונה משום טומאה גרידא ומיהו קשה לר"י (ד) כיון דלא כתיב טומאה אאשת ישראל שנבעלה באונס דכתיב והיא לא נתפשה הא נתפשה מותרת אם כן אמאי פסולה לכהונה דבכלל איסור טומאה הוי בעל ובועל ותרומה וגם כהונה וכי שרי לבעלה תשתרי נמי לכהונה ואמר ר"י דההוא קרא דלא נתפשה לא איירי אלא בטומאה דבעל גרידא דנטמאה קמא אית לן לאוקמי לבעל ולענין בעל שרי אונס בישראל אבל ונטמאה בתרא דנפקא לן מינה איסור תרומה וכהונה לא מפליג בה בין אונס לרצון בין אשת כהן לאשת ישראל ויש לאסור בכל ענין דכיון דאשכחן באשת כהן דאפילו באונס אסורה אין לנו לחלק בין אונס לרצון לענין תרומה וכהונה אפילו באשת ישראל ומיהו גבי בועל אע"ג דלא כתיב ביה לא נתפשה יש לחלק בין אונס לרצון באשת ישראל דסברא הוא דלא נאסרה על הבועל אלא כשנאסרה על הבעל ולפי פר"י אין פסולה זונה לתרומה מקרא דבת כהן אלא שמא מטעם דכלליה קרא בהדי חללה פסולה לתרומה כמו חללה ובפרק החולץ (לקמן דף מד: ד"ה הכא) כתב ר"י מזה: **הדרן עלך ארבעה אחין**

מסורת הש"ס

א) [לעיל לג:], ב) כתובות לז. כל הסוגיא ע"ש, ג) [ל"ל והתניא], ד) [שם איתא רבה וברב אלפס דהכא איתא רבא], ה) [לקמן נו.], ו) [ויקרא כב], ז) [שם],

גליון הש"ס

גמ' והאמר רב עמרם. הא מילתא כעין זה לקמן דף נח ע"א ב"ב דף יג ע"ב: שם ואנהרינהו לעיינין. עיין לקמן דף ל ע"ב תד"ה היתה בת ישראל:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלא וכו' היתה (ולא היתה) תא"מ ונ"ב ס"א אין זה: (ב) תום' ד"ה גיורת ומשוחררת דשכיחא בה זנות לגזור: (ג) ד"ה אע"פ וכו' אלא נראה לר"י: (ד) בא"ד ומיהו קשה לר"י בר אברהם כיון דלא כתיב:

מוסף רש"י

הגיורת כו' צריכות להמתין ג' חדשים. ואף על פי שקטנה אינה מתעברת, גזירה קטנה אטו גדולה (כתובות לז.). משמשת במוך. נותנת מוך לאחר בעילה ושואבת הזרע (שם). מנטרה נפשה. ומזמנת לה מוך (שם). אלא יוצאת בשן ועין. שפחה שסימא אדוניה את עינה ויצאה לחירות, מנא הות ידעה מעיקרא דתיפוק לחירות דמנטרא נפשה לזמן מוך לשימושה (שם). כל דממילא. מידי דליכא לאיזדהורי ביה מעיקרא דתיפוק לחירות מודה ר' יוסי (שם). מתהפכת. שילא הזרע ולא יקלוט והא אפילו במידי דממילא מצו למיעבד וכולן עושות כן (שם). ואנהרינהו לעיינין ממתניתין. ממשנתנו הביא ראיה לדבריו והאיר עינינו בה (לקמן נו:). אף על פי שמותרת לבעלה. דכתיב והיא לא נתפשה אסורה, הא נתפשה מותרת, פסולה לכהונה. אם מת בעלה לא תנשא לכהן (שם).
הדרן עלך ארבעה אחין

תוס' חד מקמאי

אמר שמואל כולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה וקטנה בת ישראל בזנות דזנות בקטנה [לא שכיח] אבל קטנה יוצאה בגט או במיתת הבעל צריכה להמתין שלשה חדשים יוצאה במיאון אין צריכה להמתין ג' חדשים ואף על גב דר"י ס"ל אנוסה ומפותה אינה צריכה להמתין ג' חדשים דאשה מזנה מתהפכת כדי שלא תתעבר וקי"ל דר' יהודה ור"י הלכה כר"י הכא כיון דקאי שמואל באנוסה ומפותה כוותיה דר' יהודה מסתברא דהלכה כותיה בהא ואע"ג דאמרינן בשלהי פרק אלמנה לכהן גדול בנשואין חששו לזנות לא חששו דמשמע [דהלכה] כר' יוסי לתרומה קא' אבל לא ליוחסין אבל הגיורת ומשוחררת גדולה ס"ל לשמואל דכיון דדעתה לאגיורי מנטרא נפשה בין זרע כשר לזרע פסול כך פרש"י ז"ל והראב"ד פי' דבגיורת ומשוחררת איכא תרי ספיקא ספק זינתה ספק לא זינתה ואת"ל זינתה שמא נתהפכה יפה יפה אבל באנוסה ומפותה ליכא למימר אלא חד ספק ולפום האי טעמא יוצאה במיאון צריכה להמתין ג' חדשים ומאי דאמר שמואל דאמר כר' יוסי סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא ס"ל כוותיה בחדא בגיורת ומשוחררת גדולה ופליג עליה בחדא בבת ישראל ומסתברא דלית הלכתא לא כר' יהודה ולא כר"י אלא כשמואל וזה שלא כדברי הרב ז"ל ואף לדברי הרב אלפס בזונות הוא הלכה כר"א כל מן הנשואין כל הנשים אפי' קטנות ואפילו עקרות ואפילו איילונית לא ינשאו ולא יתארסו דגזרינן הא אטו הא. הא דתנן כהנות פסולות מן התרומה ה"ה לישראלית וה"ה לנשי ישראל דאשת ישראל שנאנסה אע"פ שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אלא ה"ק אם היו כהניות נשואות לישראל פסולין לתרומה דבי נשייהו:

עין משפט נר מצוה

נג א מיי' פי"א מהל' גירושין הלכ"ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף ח:

נד ב מיי' שם הלכה כא טוש"ע אה"ע שם סעיף ה:

נה ג מיי' שם הלכה כב טוש"ע שם סעיף ו:

נו ד מיי' פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ז סמג לאוין קכח טוש"ע אה"ע סימן ו סעיף יא:

נז ה מיי' פ"ו מהלכות תרומות הל' ז והל' י:

תוספות ישנים

אבל קטנה בת ישראל אינה צריכה להמתין. פ"ה מדקאמר חוץ מגיורת ומשוחררת גדולה משמע דהאי דקאמר דבת ישראל צריכה להמתין איירי בגדולה (מכלל) אבל קטנה אינה צריכה להמתין ולא נהירא דדלמא ה"ק וכולן צריכות להמתין אפילו קטנה חוץ מגיורת ומשוחררת ואף גדולה אינה צריכה להמתין י"ל דאי הכי הו"ל למימר אף גדולה אי הוה איירי קודם לכן בקטנה א"נ מפרש הר"ס דכולה מלתא דשמואל היא ואיהו נמי קאמר ואזיל וקטנה בת ישראל א"צ להמתין משום דסבר לה כר' יוסי. ולא הוי מכל וכל כר' יוסי דאי סבר לה כר' יוסי היכי אסור הגדולה בזונות וקאמר דצריכה להמתין הא רבי יוסי מתיר לקמן באנוסה ומפותה מיד לכן נ"ל דודאי בהא לא סבר לה כר' יוסי והוי טעמיה משום דגזר זנות אטו נשואין ואין להקשות בגיורת נמי נגזר זנות אטו נשואין דהא אפילו נשואין נמי שרי משום דמנטרא נפשה ומתהפכה כדמשמע לקמן וא"ת ולגזור זנות דשבויה וגיורת אטו זנות דיוצאה בשן ועין דצריכה להמתין כדמשמע לקמן וי"ל דטעמא דשרי הוי משום דאשה מזנה משמשת במוך ולהכי שרי בגיורת ושבויה שמזומנת מוך וביוצאה בשן ועין לא שייך לומר כן וצריכה להמתין כמו שאפרש לקמן ובזונות דבת ישראל אסר דכיון דבת ישראל מזנה ודאי אינה מזומנת מוך והשתא לא הוי טעמא דשמואל משום דגזר זנות אטו נשואין וגם אינו סובר טעם של היפוך ואינו רק אלא לר' יוסי: **אשה** מזנה מתהפכת שלא תתעבר. ופ"ה יוצאה בשן ועין מאי איכא למימר וי"ל שאני היפוך דקיל ואם כן אף היא מתהפכת ול"נ דא"כ עיקר התירוץ חסר מן הספר. ועוד קשה שהרי ודאי אינה מתהפכת שהיא רוצה להוליד עבדים כיון שאינה יודעת כלום מתחלה שתצא לחירות כי ממילא בא אליה זה החירות לכן נ"ל דאי תקשי לך יוצאה בשן ועין מאי איכא למימר נאמר דיוצאה בשן ועין דממילא מודי ר' יוסי דצריכה להמתין דשמא מעוברת היא כי שמא לא נתהפכה ואי תקשי לך מאנוסה ומפותה נימא כדמתרץ תלמודא דודאי מתהפכת היא שלא תתעבר ואין טורח גדול בדבר: **אע"פ** שמותרת לבעלה פסולה לכהונה דכתיב (ויקרא כב יב) ובת איש כהן כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה. ואע"ג דאמרינן לקמן (סח:) ואימא בחייבי כריתות אמר קרא כי תהיה בהנך דאית הויה ולא למעט חייבי כריתות אתא כדגלי קרא בתר הכא ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה מי שיש לו אלמנות וגירושין בה ומחייבי כריתות לית בהו אלמנות וגירושין אלא ה"ק ואימא חייבי כריתות ולא חייבי לאוין אמר קרא כי תהיה וגו' לרבות חייבי לאוין: